

УДК 368

Турова Лариса Леонідівна
старший викладач,
Борозенець Каріна Євгеніївна
здобувач вищої освіти,
Національний авіаційний університет (Київ)

АНАЛІЗ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Проведено аналіз динаміки деяких показників страхового ринку України за 2019-2021 роки. Запропоновані заходи задля покращення роботи ринку.

Ключові слова. Страховий ринок, страхування, страхова компанія, страхові премії, страхові виплати.

На сьогоднішній день ринок страхування є невід'ємною частиною економіки України, маючи власну розгалужену систему зі своїми видами, принципами та законодавчими основами. Національний банк України як регулятор небанківського фінансового ринку, робить все необхідне для задоволення потреб учасників страхового ринку та споживачів їх послуг.

Новий закон на ринку страхування, що був прийнятий в 2021 році змінює вимоги до ліцензування страховиків, питання оцінки їх платоспроможності та ліквідності, корпоративного управління й управління ризиками, припинення діяльності компаній та передавання страхового портфеля тощо.

Для того щоб оцінити стан страхового ринку України проаналізуємо деякі показники діяльності страхових компаній. По-перше, за останні три роки кількість страхових компаній зменшилась з 233 компанії: 210 non-life страховиків та 23 life-страховика - у 2019 році до 155 у 2021 році (142 non-life компанії та 13 life-компаній) [1, 2, 3]. З початку військові агресії з ринку пішло 5 страховиків-учасників сегменту non-life, а станом на 31 жовтня 2022 року на ринку страхування вже працює 124 страховики non-life та 13 life-страховиків [4]. За словами Національного банку України основною причиною такого зменшення є добровільна відмова від ліцензій та вихід компаній з ринку за власною ініціативою.

Стан страхового ринку характеризуються обсягами страхових премій та страхових виплат. У Законі України «Про страхування» поняття «страхова премія (страховий платіж, страховий внесок)» обґрунтовується як плата у грошовій формі за страхування, яку страхувальник зобов'язаний сплатити страховику згідно з договором страхування; а «страхова виплата (страхове

відшкодування)» - грошові кошти, що виплачуються страховиком у разі настання страхового випадку відповідно до умов договору страхування та/або законодавства [5].

У таблиці 1 наведені дані щодо страхових премій та платежів за найпоширенішими видами страхування в Україні.

Таблиця 1

Динаміка страхових премій та виплат за найпоширенішими видами страхування за 2020–2021 роки, млрд. грн

Види страхування	Премії	Виплати	Премії	Виплати	Темпи приросту, %	
					Премій	Виплат
	2020		2021		2021/2020	
КАСКО	8,5	3,8	10,6	5,0	24,7	31,6
ОСЦПВ та "Зелена картка"	7,5	3,6	8,7	4,1	16,0	13,9
Медичне страхування	7,3	3,2	9,4	4,1	28,7	28,1
Майна та вогняних ризиків	6,9	1,2	4,9	2,3	-28,9	91,6
Життя	5,0	0,6	5,9	0,8	18,0	33,3
Фінансових ризиків	3,0	1,0	2,0	0,2	-33,3	-80,0
Вантажів та багажу	1,7	0,2	1,5	0,2	-11,7	0
Від нещасних випадків	1,6	0,2	1,2	0,1	-25,0	-50,0
Інші	4,9	1,3	3,6	0,5	-26,5	-61,5
Разом	46,5	15,1	47,8	17,5	2,7	15,9

Джерело: побудовано автором на основі [1, 2, 3]

Проаналізувавши дану таблицю, можна сказати що в загальному за рік показники страхових премій та виплат збільшилися на 2,7% та 15,9% відповідно. Ці показники за даний період збільшилися у половини із видів страхування, наприклад КАСКО, ОСЦПВ та "Зелена картка", медичне страхування, страхування життя.

Одним із елементів аналізу страхового ринку України є динаміка чистих премій і виплат та валових премій і виплат, дані яких зображені на рис. 1.

Проаналізувавши результати страхової діяльності за 2019-2021 рр., можна відзначити, що в загальному випадку усі показники схильні до збільшення. Відмінним є стрімке зменшення валових страхових премій у 2020 році порівняно з 2019 роком: зменшення відбулося на 7826,2 млн грн, що спричинено економіко-політичними факторами.

Отже, проаналізувавши деякі із показників діяльності страхового ринку України за 2019-2021 роки, можна б було говорити про позитивну тенденцію його розвитку. Але військові дії росії в Україні внесли свої корективи. За прогнозами деяких аналітиків, великі втрати понесуть окремі галузі страхування. Великих збитків зазнає авіаційне страхування, майнове, особисте, а також страхування енергоносіїв.

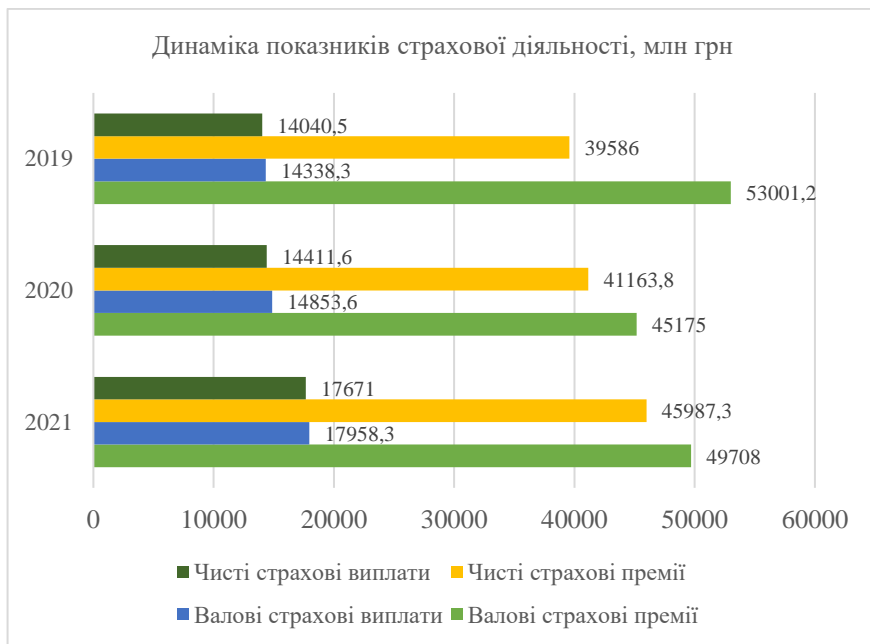

Рис. 1. Динаміка валових та чистих показників за 2019-2021 роки
Джерело: побудовано автором на основі [1, 2, 3]

Створення ефективного страхового ринку вимагає формування ефективної політики розвитку страхування в Україні, зміцнення довіри до вітчизняного страхового ринку з боку суспільства, інвесторів, страхувальників, іноземних перестраховиків, створення розвиненої платоспроможної системи страхування [6].

Для того щоб покращити роботу страхового ринку, необхідно застосувати такі заходи:

- покращити умови ринку для входження нових компаній та спонукання страховиків не покидати ринок;

- упорядкувати процедури проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо техногенної та пожежної безпеки;
- продовжувати популяризувати страхування серед населення, а також розвивати напрямок перестраховування;
- зменшити адміністративний тиск на суб'єкти господарювання шляхом скасування обов'язкових перевірок;
- адаптувати діяльність страхових компаній до вимог міжнародних страхових ринків;
- під час воєнного стану спрощення врегулювання страхових випадків.

Список використаних джерел:

1. Огляд небанківського фінансового сектору, травень 2021 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finansovogo-sektoru-traven-2022-roku> (дата звернення: 07.11.2022)
2. Огляд небанківського фінансового сектору, квітень 2020 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finansovogo-sektoru-kviten-2021-roku> (дата звернення: 07.11.2022)